

Královna z kajaku. Osm zlatých olympijských medailí za 24 let!

5.4.2024 - Luboš Brabec | Česká olympijská

Když se podíváte na aktuální pořadí nejúspěšnějších olympioniček historie, tak na třetím místě, s bilancí osmi zlatých a čtyř stříbrných medailí, najdete jméno, které vám možná na první dobrou až tolik neřekne. Birgit Fischerová. Přesto patří k velkým sportovním osobnostem.

Výjimečná je už tím, že dokázala získat zlatou medaili na sedmi olympijských hrách. A to ještě velmi pravděpodobně o další přišla kvůli bojkotu Los Angeles v roce 1984, neboť tehdy ještě byla občankou Německé demokratické republiky. První a poslední úspěch dělí čtyřadvacet let. Téměř čtvrtstoletí. I to je unikát. V Moskvě 1980 se stala historicky nejmladší kajakářkou se zlatou medailí, v Aténách 2004 zase nejstarší šampionkou.

Jak přitom sama později vyprávěla, kdyby se narodila na horách, určitě by se její vysněnou sportovní disciplínou stal běh na lyžích. Ale první roky života strávila v Brandenburgu, městě nedaleko Berlína, v nadmořské výšce 32 metrů nad mořem. Rozhodla se tedy pro judo. Nevydržela však u něj dlouho. „Začínáte tím, že se učíte padat, a to mi moc zábavné nepřišlo,“ říkala.

V duchu rodinné tradice se proto dala na rychlostní kanoistiku. Ostatně její otec byl uznávaným trenérem a o dva roky starší bratr Frank se později stal čtyřnásobným mistrem světa. Nejdál to však dotáhla ona.

Na vodě byla jako doma, i když ještě nějaký čas trvalo, než se o ní začalo mluvit jako o talentu, co se rodí jednou za sto let. Všechny však udivovala pílí a pevnou vůlí. Z místní sportovní školy ve čtrnácti letech odešla na internát vojenského oddílu Vörrwarts do nedaleké Postupimi. Bylo to jedno z hlavních sportovních center bývalé NDR, vychovávalo zejména špičkové atlety – a kanoisty. Armádě zůstala věrná celou první část kariéry, a když v roce 1989 padla Berlínská zeď, měla už hodnost majora.

Devět let před tímto okamžikem ovšem ještě v NDR panoval tuhý socialismus. Osmnáctiletá Birgit Fischerová řešila úplně jiné věci – jako se co nejlíp připravit na svou první olympiádu v Moskvě. Povedlo se jí to skvěle. I když byla nejmladší z finálové sestavy, vybojovala zlato na singlkajaku.

Teprve o dva roky později přidala další úspěch. Odmaturovala. Ve studiu pokračovala dál, v Lipsku a Postupimi, nakonec se stala diplomovanou učitelkou. A samozřejmě stále závodila. Zlaté medaile sbírala s naprostou lehkostí, především na světových šampionátech. Do konce kariéry jich získala sedmadvacet! K tomu šest stříbrných a dvě bronzové.

Podle původního plánu se měly vrcholem kariéry stát už zmíněné OH v Los Angeles. „Myslím, že jsem tehdy měla na to, abych brala všechny tři zlaté medaile,“ je si jistá dnes. Místo toho si však o výsledcích mohla číst pouze v novinách.

V roce 1984 se provdala za reprezentačního kolegu Jörga Schmidta a následujících deset let, tedy do rozvodu, najdete ve statistikách jméno Schmidtová. Narodily se jim dvě děti, to druhé rok po další úspěšné olympiádě v Soulu. V té chvíli ohlásila první loučení s aktivní dráhou. Vydržela to tři roky. Před barcelonskou olympiádou se vrátila a už jako reprezentantka sjednoceného Německa se radovala z triumfu na singlkajaku.

Po další zlaté z Atlanty a dokonce dvou v Sydney byla její olympijská sbírka úctyhodná: sedm zlatých a tři stříbrné. „Je čas odejít,“ prohlásila osmatřicetiletá Birgit Fischerová v roce 2000. Byla nejúspěšnější německou olympioničkou a první sportovkyní, která získala zlaté medaile na Hrách vzdálených od sebe dvacet let.

Zároveň byla doma velmi respektovaná, na rozdíl od jiných sportovců s minulostí v časech NDR. Objevovala se často v médiích, při slavnostních okamžicích byla stavěna do jedné řady se západními legendami Borisem Beckerem nebo Franzem Beckenbauerem. Začala také podnikat a založila agenturu KanuFISCH, která pořádala vodácké zájezdy. Popularitu se snažila zúročit i v politice. Kandidovala do Evropského parlamentu za liberální FDP, ale voliči ji důvěru nedali, resp. strana nepřekročila pětiprocentní hranici.

Zpátky ke sportu ji nečekaně nasměroval rok 2003. Účastnila se natáčení televizního dokumentu o kanoistice a po čase znovu sedla do kajaku, do své staré lodě. „Párkrát jsem si to zkusila a najednou jsem si začala říkat, že by mě vlastně zajímalo, jak rychlá bych asi byla dnes.“ Pro připomenutí: bylo jí 41 let.

Opatrně a bez velkých fanfár se pustila do tréninku. Stále si nebyla jistá, proto si nechávala zadní vrátka. „Od začátku mi bylo jasné, že když nebudu cítit, že mám v sobě zase jiskru a napětí, půjdu od toho. Ale obojí tam bylo.“ Do olympijských her v Aténách zbývalo 303 dnů. Během několika měsíců tvrdé přípravy shodila sedm kilo a hlásila se opět reprezentačním trenérům. Ti ji posadili do čtyřkajaku a jenom sledovali, jak se stala jeho nezpochybnitelnou šéfkou.

Přesto německá posádka nebyla hlavním favoritem olympijského závodu. Víc se věřilo Maďarkám. Navíc Fischerová a spol. špatně odstartovaly a teprve v půlce trati se dotáhly na své soupeřky. Byl to jeden z nejdramatičtějších závodů. Takový, jaký si historická chvíle zasloužila. Němky zvítězily o dvě desetiny vteřiny a jediná Fischerová měla sílu zvednout radostně pádlo nad hlavu.

A že měla důvod k oslavám. Osmé zlato, čtyřadvacet let po tom prvním. Její comeback mohl mít ještě dokonalejší pointu, hned druhý den, ale na deblkajaku obsadila s partačkou Carolin Leonhardtovou „pouze“ druhé místo.

V Aténách dostala od novinářů dotaz, jestli bude o medaile bojovat i za čtyři roky v Pekingu. „Je to hezké město,“ usmála se. „Minule jsem říkala, že ne, teď říkám možná. Ale kdo ví. Jednou ten příběh musí skončit.“ Rozhodla se, že ho uzavře o rok později. Na světovém šampionátu v Záhřebu získala dvě bronzové medaile, na deblkajaku s o čtyřadvacet mladší neterí Fanny Fischerovou, a zamávala na rozloučenou.

Jenže za další dva roky znovu názor změnila. Peking byl příliš velkým lákadlem. Tentokrát ale návrat už tolik nadšení nebudil, zvláště ne mezi domácími trenéry a funkcionáři. Však kdo by si přál, aby jeho svěřenky porážela pětadvacetiletice?

„Někteří lidé ze svazu by mě radši viděli zezadu než zepředu,“ posteskla si. A plány na comeback vzdala. Oficiálně proto, že si nebyla jistá, jestli by vedle svých podnikatelských povinností měla čas na přípravu. Na olympijské hry se podívala aspoň v roli spolukomentátorky televizní stanice ZDF.

Definitivní konec? Ani náhodou. Po Pekingu byl v olympijském kalendáři Londýn, a tak se v roce 2011 pustila znovu do přípravy. Pochopitelně za svoje peníze. Nepatřila do žádného oddílu a nemohla počítat ani s oficiální finanční podporou, protože nebyla členkou reprezentace.

„Mám puchýře na ruku, bolí mě nohy. Dávám do toho všechno, ale musím být opatrná, protože mi bude padesát. Ale proč bych v tomhle věku nemohla usilovat o olympiádu? Proč se tomu pořád někteří lidé diví?“ ptala se novinářů. V dubnu 2012 ji čekaly kvalifikační závody v Duisburgu. Před

nimi ještě zašla na rutinní lékařskou prohlídku a diagnóza nebyla potěšující – srdeční arytmie. Pro jistotu se nechala prohlédnout od dalších specialistů, ale nikdo jí nedal nadějnější vyhlídky.

Nemělo smysl riskovat. Se sportovní kariérou byl definitivně konec. „Bylo mi to samozřejmě líto, protože jsem se cítila líp než před Aténami,“ prohlásila.

Dnes žije Birgit Fischerová spokojeným životem německé důchodkyně. Ukončila většinu podnikatelských aktivit, prodala dům u jezera Betzsee a vrátila se do Brandeburgu. Je šťastná v malém bytě a volný čas nejraději tráví na zahrádce. Sport dál sleduje, ale už ne tak pečlivě jako dřív. Přesto se dá předpokládat, že v Paříži se bude o zprávy znovu pečlivě zajímat. Není totiž vyloučené, že po skončení letošních her opustí třetí místo mezi nejúspěšnějšími olympioničkami.

Dostat se před ní může krajanka, sportovní jezdce na koních Isabell Werthová (dosud 7-5-0). Paříž si naplánovala jako derniéru a určitě by se ráda loučila osmým zlatem. Už v překonala Fischerové medailový odstup, když mezi její první a dosud poslední zlatou bylo 29 let (Barcelona 1992 až Tokio, kde se OH kvůli covidu konaly o rok později oproti plánu). Teď může přidat další tři roky.

V bazénu si zásluku na nejvyšší příčky bude znovu dělat americká šampionka Katie Ledecká (7-3-0), která navíc potvrdila, že by ji lákala účast i za čtyři roky doma v Los Angeles. Ale i kdyby Birgit Fischerová v Paříži opustila „medailové“ příčky, její sportovní odkaz to nezmění ani v nejmenším.

Nejúspěšnější olympioničky podle počtu medailí

1. Larisa Latyninová (SSSR, gymnastika) 9-5-4
2. Marit Bjørgenová (Norsko, běžecké lyžování) 8-4-3
3. Birgit Fischerová (Německo, kanoistika) 8-4-0
4. Jenny Thompsonová (USA, plavání) 8-3-1
5. Isabell Werthová* (Německo, drezúra) 7-5-0
6. Allyson Felixová (USA, atletika) 7-3-1
7. Katie Ledecká* (USA, plavání) 7-3-0

* Sportovkyně označené hvězdičkou budou startovat na letošních OH v Paříži.

<https://www.olympijskytytym.cz/article/kralovna-z-kajaku-osm-zlatych-olympijskych-medaili-za-24-let>